

ÈRIC I L'EXÈRCIT DEL FÈNIX. LITERATURA DE L'EXPERIÈNCIA

Es miri per on es vulgui, l'experiència viscuda per Èric Bertran entra de ple en la categoria de les històries increïbles; increïbles però certes, fent bona la màxima que diu que la realitat sempre supera la ficció. En aquest cas, va ser una experiència amb repunts esperpèntics que només pot entendre's si s'encaixa entre les tenebres de l'Espanya profunda. El fet és prou conegut, però no anirà malament recordar-lo: el 24 de setembre del 2004, un noi de catorze anys decideix sumar esforços a favor d'una obvietat, la que planteja que la llengua pròpia de Catalunya és el català. Amb aquesta noble convicció, va emprendre una campanya tan singular com enviar un correu electrònic a tres cadenes d'alimentació instant-les a retolar els seus productes en català, llengua pròpia, com deïem, de Catalunya. A la carta, escrita en un castellà precari, macarrònic i de relliscades ortogràfiques, els comunica que en cas de no fer-ho, és a dir, si no retolen en català els seus productes, patiran el bombardeig (d'emails) de la seva organització, "L'Exèrcit del Fènix".

Aquest és el plantejament dels fets. Només amb una mica de sentit comú, el mínim indispensable per anar per la vida amb un cert decòrum, s'hauria d'haver vist que la demanda era justa i que ni la carta, pel seu to i l'estil, ni la denominació "Exèrcit del Fènix", manllevada de les novel·les de Harry Potter, no era el cau de cap organització terrorista que posés en perill les sagrades bases de l'Estat. Ho repeteixo: només calia un mínim de sentit comú, per bé que, com diu la dita, és el menys comú dels sentits. I atès que l'Espanya profunda mai no n'ha tingut en escreix, de sentit comú, la troca es va embolicar fins a extrems impensables. És així que, només sis dies després, el 30 de setembre, la casa dels pares de l'Èric, al Maresme, va ser escorcollada per dues dotzenes i mitja de policies de la brigada antiterrorista de Madrid, el van acusar de terrorista, van saquejar els ordinadors de la família i la broma el va dur, mesos després, a un judici a la capital de l'Estat. Un judici ridícul, amb interrogatoris de fireta i una jutgessa i una psicòloga infantil fregant el límit d'una actuació grotesca. Tot plegat, per acabar construint un dels nyaps institucionals més rodons de la història dels disbarats.

Ara bé, vora l'esperpent i la farsa també hi havia la dramàtica situació d'una família amb l'ai al cor durant un grapat de mesos i un noi de catorze anys, que posat enmig d'una roda incomprensible, tampoc no va poder evitar el xoc d'un estupor sense sentit que se li concretava amb severos atacs de pànic i d'angoixa.

La tardor del 2005, i gràcies a la informació de Víctor Alexandre, va arribar a Edicions Proa la notícia que Èric Bertran, passat el malson, s'havia posat a redactar, fins i tot com a teràpia personal, la seva increïble experiència. Intuint que podia ser un llibre important, l'editorial es va posar en contacte amb la família, vam llegir els seus papers, els vam treballar conjuntament amb el seu autor (l'Èric tenia llavors 15 anys), i em vam fer un llibre d'èxit en tots els sentits. Èxit perquè va tenir molts lectors, perquè els mitjans de comunicació s'hi van abocar amb generositat i perquè, d'immediat, l'experiència va interessar al món del teatre i al món del cinema. Així, dos mesos després de la sortida del llibre ja teníem compromesa la cessió dels drets a una productora teatral (Zitzània Teatre) i a una altra de cinematogràfica (Arrisca).

L'experiència de l'Èric convertida en teatre ja és una feliç realitat com ho prova el llibre que teniu a les mans. La reconversió literària que l'ha fet pujar a l'escenari ha anat a cura de l'escriptor Víctor Alexandre, assagista, narrador i guionista, que ha optat, d'acord amb Pere Planella, director del muntatge, per una lectura en clau d'humor i una estratègia de comèdia. L'obra es va estrenar a Sant Cugat, el 26 de gener del 2007, i el públic que omplia el teatre de gom a gom va poder comprovar que es tractava, efectivament, d'una peça que feia riure, sí, però només a l'escenari. L'humor és un dels recursos més subtils de la intel·ligència i sovint, com en aquest cas, les rialles només posen l'accent sobre un tramat d'estultícia i niciesa, i que s'ha de riure per no plorar. L'espectador riu, però sap que es troba davant d'una tragicomèdia eterna, la del diàleg per a sords de les relacions entre Catalunya i Espanya.

Isidor Cònsul